

ROZPORZĄDZENIE

MINISTRA NAUKI I SZKOLNICTWA WYŻSZEGO¹⁾

z dnia ... 2018 r.

w sprawie kryteriów oceny programowej

Na podstawie art. 248 pkt 1 ustawy z dnia 3 lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. poz. ...) zarządza się, co następuje:

§ 1. Kryteriami oceny programowej są:

- 1) sposób konstrukcji programu studiów;
- 2) dostosowanie programu studiów do standardu kształcenia;
- 3) adekwatność warunków przyjęć na studia do ich programu;
- 4) skuteczność realizacji programu studiów;
- 5) poziom kompetencji i doświadczenia kadry dydaktycznej i naukowej;
- 6) poziom dostosowania infrastruktury wykorzystywanej do realizacji programu studiów do potrzeb i celów kształcenia;
- 7) poziom zaangażowania otoczenia społeczno-gospodarczego w kształcenie;
- 8) stopień umiędzynarodowienia kształcenia;
- 9) efektywność wsparcia studentów w procesie uczenia się;
- 10) prawidłowość przenoszenia i uznawania punktów ECTS;
- 11) dostępność i jakość informacji o studiach;
- 12) sposoby doskonalenia jakości kształcenia i ich skuteczność.

§ 2. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem 1 października 2018 r.²⁾

**MINISTER NAUKI I SZKOLNICTWA
WYŻSZEGO**

Za zgodność pod względem prawnym,
legislacyjnym i redakcyjnym
Marcin Gubała

Dyrektor Departamentu Legislacyjno-Prawnego
w Ministerstwie Nauki i Szkolnictwa Wyższego
/– podpisano kwalifikowanym podpisem elektronicznym/

¹⁾ Minister Nauki i Szkolnictwa Wyższego kieruje działem administracji rządowej – szkolnictwo wyższe, na podstawie § 1 ust. 2 pkt 2 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 13 grudnia 2017 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego (Dz. U. poz. 2317).

²⁾ Niniejsze rozporządzenie było poprzedzone rozporządzeniem Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 20 września 2016 r. w sprawie ogólnych kryteriów oceny programowej (Dz. U. poz. 1529), które traci moc z dniem 1 października 2018 r. na podstawie art. 169 pkt 3 ustawy z dnia 3 lipca 2018 r. – Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. poz. ...).

Potwierdzam zgodność kopii z dokumentem elektronicznym:

Identyfikator dokumentu	666310.1477381.1338378
Nazwa dokumentu	(1) ROZP_MNiSW_ocena programowa_projekt_10.07.2018_UZG.docx
Tytuł dokumentu	(1) ROZP_MNiSW_ocena programowa_projekt_10.07.2018_UZG
Sygnatura dokumentu	DLP.ZLS.1201.26.2018
Data dokumentu	2018-07-11 17:44:30
Skrót dokumentu	C81A08B0575601320438F082FD93E3CE41ED C5FD
Wersja dokumentu	1.4
Data podpisu	2018-07-11 17:43:47
Podpisane przez	Marcin Edward Gubała Dyrektor, tel. 810
	EZD 3.60.44.44.14638
Data wydruku:	2018-07-12 22:08:27
Autor wydruku:	Wicik Marta w zastępstwie za Olifrowicz Iwona Inspektor, tel. 618

UZASADNIENIE

Projektowane rozporządzenie stanowi wykonanie upoważnienia ustawowego zawartego w art. 248 pkt 1 ustawy z dnia 3 lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. poz. ...), zwanej dalej „ustawą”. Zgodnie z przepisem upoważniającym minister właściwy do spraw szkolnictwa wyższego i nauki określi kryteria oceny programowej mając na uwadze międzynarodowe standardy w zakresie zapewniania jakości kształcenia oraz potrzebę zapewnienia właściwych wzorców oceny. Jednocześnie należy zaznaczyć, że zgodnie z art. 334 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 3 lipca 2018 r. – Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. poz. ...) do dnia 30 września 2018 r. rozporządzenie, o którym mowa w art. 248 pkt 1 ustawy, wydaje minister właściwy do spraw szkolnictwa wyższego.

Zgodnie z art. 242 ust. 1 ustawy ocena programowa będzie polegała na cyklicznej ocenie jakości kształcenia na danym kierunku studiów dokonywanej przez Polską Komisję Akredytacyjną, zwaną dalej „Komisją”, przy uwzględnieniu w szczególności obszarów wskazanych w art. 242 ust. 2 ustawy, tj. programów studiów i standardów kształcenia, kadry dydaktycznej i naukowej, infrastruktury wykorzystywanej do realizacji programu studiów, współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym, umiędzynarodowienia oraz wsparcia studentów w procesie uczenia się.

Kwestię kryteriów oceny programowej regulowało dotychczas rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 20 września 2016 r. w sprawie ogólnych kryteriów oceny programowej (Dz. U. poz. 1529). W stosunku do dotychczas obowiązującego rozporządzenia projektowane rozporządzenie w sposób zasadniczy nie zmienia istoty kryteriów oceny programowej. Wyrażona w nowym upoważnieniu ustawowym konieczność uwzględnienia przez ministra międzynarodowych standardów w zakresie zapewniania jakości kształcenia oraz potrzeby zapewnienia właściwych wzorców oceny determinuje jednak zmianę podejścia do sposobu formułowania kryteriów. Jednocześnie należy mieć na uwadze, że szczegółowe kryteria i tryb dokonywania oceny programowej Komisja określi w swoim statucie zgodnie z art. 256 ust. 1 pkt 3 ustawy.

Wśród kryteriów oceny programowej najszerzej zostały określone kryteria dotyczące programu studiów i standardów kształcenia. Komisja, dokonując oceny programowej, będzie brała pod uwagę sposób konstrukcji programu studiów (wymagania w tym zakresie są zawarte m.in. w art. 63–65 i art. 67 ustawy oraz w przepisach wydanych na podstawie art. 81 ustawy), przy czym w przypadku kierunku studiów przygotowującego do wykonywania określonego

zawodu (np. lekarza, farmaceuty, pielęgniarki, architekta, nauczyciela) ocenie będzie podlegało również dostosowanie programu studiów do standardu kształcenia określonego w przepisach wydanych na podstawie art. 68 ust. 3 ustawy. Oceniana będzie także adekwatność warunków przyjęć na studia do programu tych studiów (uczelnia ma możliwość ustalania takich warunków zgodnie z art. 70 ustawy), a także skuteczność realizacji programu studiów (istotna powinna być np. skuteczność osiągania zakładanych efektów uczenia się).

Kadra dydaktyczna i naukowa będzie oceniana według kryterium poziomu kompetencji i doświadczenia, ponieważ właściwy dobór nauczycieli akademickich i innych osób prowadzących zajęcia jest jednym z elementów kluczowych dla zapewnienia odpowiedniej jakości kształcenia studentów (zgodnie z art. 73 ust. 1 ustawy zajęcia powinny być prowadzone przez osoby posiadające odpowiednie kompetencje i doświadczenie).

Ocena infrastruktury wykorzystywanej do realizacji programu studiów będzie dokonywana pod kątem jej dostosowania do potrzeb i celów kształcenia. Minimalne wymaganie w tym zakresie zawiera art. 49 ust. 1 ustawy, zgodnie z którym uczelnia ma obowiązek m.in. zapewnić infrastrukturę niezbędną do prowadzenia kształcenia na studiach.

Komisja oceni także poziom zaangażowania otoczenia społeczno-gospodarczego w kształcenie. Współpraca uczelni z podmiotami otoczenia społeczno-gospodarczego jest pożądana szczególnie przy opracowywaniu programów studiów (uwzględnienie potrzeb pracodawców), a następnie przy realizacji tych programów (prowadzenie zajęć przez praktyków, odbywanie praktyk zawodowych u przedsiębiorców). Równie istotna dla jakości kształcenia na studiach jest kwestia umiędzynarodowienia, dlatego ocenie będzie podlegał stopień, w jakim kształcenie na danym kierunku podlega różnym formom umiędzynarodowienia.

Oceniona zostanie ponadto efektywność wsparcia studentów w procesie uczenia się oraz prawidłowość przenoszenia i uznawania punktów ECTS, które są przypisywane do zajęć przewidzianych w programie studiów i stanowią miarę średniego nakładu pracy studenta niezbędnego do uzyskania zakładanych efektów uczenia się. Kwestia prawidłowego przenoszenia i uznawania punktów ECTS jest szczególnie istotna m.in. dla wspierania mobilności studentów, którzy powinni mieć możliwość uznawania efektów uczenia się uzyskanych np. podczas udziału w programach międzynarodowej wymiany studenckiej.

W związku z tym, że katalog dotyczący zakresu oceny programowej (art. 242 ust. 2 ustawy) ma charakter otwarty, przy ocenie programowej Komisja będzie brała pod uwagę również dostępność i jakość informacji o studiach (minimalne wymagania w tym zakresie określono w art. 80 ust. 5 i art. 358 ust. 1 ustawy) oraz sposoby doskonalenia jakości kształcenia

i ich skuteczność (kwestia doskonalenia jakości powinna dotyczyć każdego kierunku studiów i powinna być w każdej uczelni rozwiązana w sposób systemowy np. w strategii uczelni).

Należy podkreślić, że Komisja jest instytucją działającą niezależnie na rzecz doskonalenia jakości kształcenia, która funkcjonuje w Europejskim Obszarze Szkolnictwa Wyższego (EOSW) i jest wpisana do Europejskiego Rejestru Instytucji Działających na rzecz Zapewniania Jakości w Szkolnictwie Wyższym (EQAR). Utrzymanie wpisu w EQAR wiąże się ze stosowaniem przez Komisję kryteriów i metod oceny zgodnych ze „Standardami i wskazówkami dotyczącymi zapewnienia jakości w Europejskim Obszarze Szkolnictwa Wyższego” (ESG, dostęp: <http://www.enqa.eu/index.php/home/esg/>), skierowanymi do instytucji szkolnictwa wyższego oraz do agencji zewnętrznego zapewnienia jakości funkcjonujących w EOSW. ESG zostały przyjęte przez ministrów do spraw szkolnictwa wyższego z państw biorących udział w tzw. procesie bolońskim w 2005 r. Znowelizowaną wersję ESG przyjęto w 2015 r. ESG zawierają standardy i wskazówki dotyczące wewnętrznego zapewnienia jakości kształcenia w uczelniach, zewnętrznej oceny jakości kształcenia oraz sposobu funkcjonowania agencji zewnętrznego zapewnienia jakości kształcenia. Standardy stanowią uzgodnione i przyjęte praktyki w zakresie zapewnienia jakości w szkolnictwie wyższym, które powinny być uwzględniane przez uczelnie i inne instytucje działające w EOSW. W związku z powyższym proponowane w projekcie kryteria oceny programowej nawiązują do standardów zawartych w ESG jako międzynarodowych standardów w zakresie zapewnienia jakości kształcenia, które jednocześnie pozwalają na zapewnienie właściwych wzorców oceny. Spełnianie przez uczelnie standardów jakościowych nawiązujących do wzorców obowiązujących w EOSW jest niezbędne w procesie doskonalenia jakości kształcenia.

Kryteria w zakresie programu studiów odnoszą się do standardu dotyczącego projektowania i zatwierdzania programów, zgodnie z którym w uczelniach powinny istnieć procesy projektowania i zatwierdzania programów. Programy powinny być projektowane w taki sposób, aby umożliwiały osiągnięcie wyznaczonych im celów, włącznie z zakładanymi efektami uczenia się. Kryterium skuteczności realizacji programu studiów nawiązuje do standardu dotyczącego kształcenia i oceny zorientowanej na studenta. Zgodnie z tymi standardami uczelnie powinny zagwarantować, że programy są realizowane w sposób zachęcający studentów do odgrywania aktywnej roli w kreowaniu procesu uczenia się, a ocena studentów odzwierciedla to podejście. Kryteria w zakresie programu studiów nawiązują również do standardu dotyczącego przyjęć na studia, progresji, uznawalności oraz wydawania dyplomów i świadectw, który przewiduje, że uczelnie powinny w sposób spójny stosować

uprzednio określone i opublikowane regulacje dotyczące wszystkich etapów „cyklu życiowego” studenta, np. procesu przyjmowania na studia, postępu w studiach, uznawalności oraz wydawania dyplomów i świadectw. Do tego standardu nawiązuje także kryterium dotyczące przenoszenia i uznawania punktów ECTS. Ponadto kryteria w zakresie programu studiów odnoszą się do standardu związanego z polityką dotyczącą zapewnienia jakości, zgodnie z którym uczelnie powinny posiadać politykę dotyczącą zapewniania jakości, która jest opublikowana i stanowi element ich zarządzania strategicznego. Zaś interesariusze wewnętrzni powinni opracować i wdrażać tę politykę poprzez odpowiednie struktury i procesy, zapewniając udział interesariuszy zewnętrznych. Nawiązaniem do tego standardu jest również kryterium dotyczące zaangażowania otoczenia społeczno-gospodarczego w kształcenie, a także kryterium dotyczące sposobów doskonalenia jakości kształcenia i ich skuteczności. To ostatnie kryterium odnosi się też do standardów dotyczących zarządzania informacją oraz ciągłego monitorowania i okresowych przeglądów programów studiów. Zgodnie z tymi standardami uczelnie powinny zbierać, analizować i wykorzystywać odpowiednie informacje w celu efektywnego zarządzania swymi programami i innymi działaniami, a także monitorować programy studiów i okresowo dokonywać ich przeglądu, a działania te powinny prowadzić do ciągłego doskonalenia programów prowadzonych przez uczelnie studiów.

Kryterium w zakresie kadry odpowiada standardowi dotyczącemu kadry dydaktycznej, zgodnie z którym uczelnie powinny zapewnić sobie kadrę dydaktyczną o odpowiednich kompetencjach, powinny stosować sprawiedliwe i przejrzyste procesy rekrutacji i rozwoju zawodowego kadry.

Kryterium efektywności wsparcia studentów w procesie uczenia się odpowiada standardowi dotyczącemu zasobów edukacyjnych i wsparcia dla studentów. Zgodnie z tym standardem uczelnie powinny dysponować odpowiednimi środkami finansowymi na działalność edukacyjną (uczenie się i nauczanie), a także zapewniać odpowiednie i łatwo dostępne zasoby edukacyjne oraz wsparcie dla studentów. Kryterium to nawiązuje również do standardu dotyczącego kształcenia i oceny zorientowanej na studenta. Natomiast do standardu dotyczącego zasobów edukacyjnych i wsparcia dla studentów nawiązuje też kryterium w zakresie infrastruktury wykorzystywanej do realizacji programu studiów.

Kryterium dostępności i jakości informacji o studiach nawiązuje natomiast do standardu dotyczącego publikowania informacji, zgodnie z którym uczelnie powinny publikować informacje o swej działalności, m.in. prowadzonych studiach, które są jasne, dokładne, obiektywne, aktualne i łatwo dostępne.

Kryterium w zakresie umiędzynarodowienia wpisuje się w ogólną wizję standardów europejskiej oceny jakości kształcenia oraz w potrzebę zapewnienia właściwych wzorców oceny. Kwestia umiędzynarodowienia jest istotna dla polskich uczelni z uwagi na konieczność podnoszenia ich konkurencyjności na arenie międzynarodowej. Proces umiędzynarodowienia powinien odbywać się zarówno w zakresie prowadzenia działalności naukowej, jak i w zakresie działalności dydaktycznej. Wpłyne to m.in. na poprawę jakości kształcenia, rozszerzenie możliwości współpracy międzynarodowej, zwiększenie mobilności studentów i kadry akademickiej, a także rozszerzenie możliwości uzyskiwania akredytacji międzynarodowych podmiotów dokonujących oceny jakości kształcenia.

Należy podkreślić, że powyższy opis powiązań kryteriów określonych w projekcie rozporządzenia ze standardami zawartymi w ESG wskazuje jedynie na podstawowe kwestie i zależności. Ponadto trzeba mieć na uwadze, że dopiero uszczegółowienie kryteriów oceny programowej, które zostanie dokonane w statucie Komisji, powinno pozwolić na pełne odniesienie się do powyższych standardów.

Zgodnie z art. 268 ust. 1 ustawy z dnia 3 lipca 2018 r. – Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce programy kształcenia w rozumieniu ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz. U. z 2017 r. poz. 2183, z późn. zm.) stają się programami studiów w rozumieniu ustawy. Oznacza to, że szczegółowe kryteria określone w statucie Komisji na podstawie projektowanego rozporządzenia będą stosowane do oceny jakości kształcenia również na kierunkach studiów uruchomionych przed dniem wejścia w życie ustawy.

Projektowane rozporządzenie wejdzie w życie z dniem 1 października 2018 r.

Jednocześnie należy wskazać, że nie ma możliwości podjęcia alternatywnych, w stosunku do projektowanego rozporządzenia, środków umożliwiających osiągnięcie zamierzonego celu.

Projektowane rozporządzenie nie dotyczy majątkowych praw i obowiązków przedsiębiorców lub praw i obowiązków przedsiębiorców wobec organów administracji publicznej.

Projektowane rozporządzenie nie wpływa na działalność mikroprzedsiębiorców, małych i średnich przedsiębiorców.

Projektowane rozporządzenie nie wymaga przedstawienia właściwym organom i instytucjom Unii Europejskiej, w tym Europejskiemu Bankowi Centralnemu, w celu uzyskania opinii, dokonania powiadomienia, konsultacji albo uzgodnienia.

Projektowane rozporządzenie nie podlega notyfikacji zgodnie z przepisami rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. poz. 2039 oraz z 2004 r. poz. 597).

Projektowane rozporządzenie nie jest sprzeczne z prawem Unii Europejskiej.